

Υπόθεση C-325/09

Secretary of State for Work and Pensions

κατά

Maria Dias

[αίτηση του Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Οδηγία 2004/38/ΕΚ — Άρθρο 16 — Δικαίωμα μόνιμης διαμονής — Περίοδοι διαμονής που συμπληρώθηκαν πριν από την ημερομηνία μεταφοράς της οδηγίας αυτής στην εθνική έννομη τάξη — Νόμιμη διαμονή — Διαμονή με βάση μόνο άδεια διαμονής χορηγηθείσα δυνάμει της οδηγίας 68/360/ΕΟΚ και χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις για την κτήση οποιουδήποτε δικαιώματος διαμονής»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα V. Trstenjak της 17ης Φεβρουαρίου 2011 I - 6391

Απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 21ης Ιουλίου 2011 I - 6426

Περίληψη της αποφάσεως

1. *Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και ελεύθερης διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών — Οδηγία 2004/38 — Δικαίωμα μόνιμης διαμονής των πολιτών της Ένωσης — Κτήση μετά από περίοδο αδιάλειπτης νόμιμης διαμονής πέντε ετών στο κράτος μέλος υποδοχής — Περίοδοι νομίμως συμπληρωθείσες προ της ημερομηνίας μεταφοράς της οδηγίας αυτής στην εθνική έννομη τάξη — Συμπεριλαμβάνονται (Οδηγία 2004/38 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 16 § 1)*

2. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Δικαίωμα εισόδου και διαμονής των πολιτών των κρατών μελών — Χορήγηση τίτλου διαμονής — Έχει δηλωτικό χαρακτήρα και δεν είναι πράξη συστατική δικαιωμάτων — Αποτελέσματα*
(Οδηγίες του Συμβουλίου 68/360 και 90/364)

3. *Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και ελεύθερης διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών — Οδηγία 2004/38 — Δικαίωμα μόνιμης διαμονής των πολιτών της Ένωσης — Κτήση μετά από περίοδο αδιάλειπτης νόμιμης διαμονής πέντε ετών στο κράτος μέλος υποδοχής — Περίοδοι νομίμως συμπληρωθείσες προ της ημερομηνίας μεταφοράς της οδηγίας αυτής στην εθνική έννομη τάξη με βάση μόνο άδεια διαμονής νομίμως χορηγηθείσα δυνάμει της οδηγίας 68/360 — Δεν συμπεριλαμβάνονται*
(Οδηγία 2004/38 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 16 §§ 1 και 4 οδηγία 68/360 του Συμβουλίου)

1. Οι περίοδοι αδιάλειπτης διαμονής πέντε ετών, που συμπληρώθηκαν πριν από την ημερομηνία μεταφοράς στην εθνική έννομη τάξη της οδηγίας 2004/38, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, ήτοι την 30ή Απριλίου 2006, σύμφωνα με τις προ της ημερομηνίας αυτής ισχύουσες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όσον αφορά την κτήση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής. Αφετέρου, απουσίες από το κράτος μέλος υποδοχής μικρότερες από δύο συνεχή έτη, επελθούσες πριν από τις 30 Απριλίου 2006 και μετά από αδιάλειπτη νόμιμη διαμονή πέντε ετών που συμπληρώθηκε πριν από την ημερομηνία αυτή δεν είναι ικανές να επηρεάσουν την κτήση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής δυνάμει του εν λόγω άρθρου 16, παράγραφος 1.
(βλ. σκέψη 35)

2. Το δικαίωμα των υπηκόων κράτους μέλους να εισέρχονται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους και να διαμένουν εκεί, για έναν από τους σκοπούς της Συνθήκης, αποτελεί δικαίωμα που παρέχεται ευθέως από τη Συνθήκη αυτή ή, αναλόγως της περιπτώσεως, από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της. Η χορήγηση άδειας διαμονής σε υπήκοο κράτους μέλους πρέπει να θεωρείται όχι ως πράξη συστατική δικαιώματος,

αλλά ως πράξη που αποσκοπεί στην εκ μέρους κράτους μέλους διαπίστωση της ατομικής καταστάσεως υπηκόου άλλου κράτους μέλους από πλευράς των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης. Ο δηλωτικός χαρακτήρας των αδειών διαμονής συνεπάγεται ότι οι άδειες αυτές απλώς βεβαιώνουν ένα προϋφιστάμενο δικαίωμα. Κατά συνέπεια, όπως ο χαρακτήρας αυτός εμποδίζει να χαρακτηρίζεται παράνομη, υπό την έννοια του δικαίου της Ένωσης, η διαμονή κάποιου πολίτη με βάση μόνον το γεγονός ότι αυτός δεν διαθέτει άδεια διαμονής, εμποδίζει επίσης να λογίζεται νόμιμη, υπό την έννοια του δικαίου της Ένωσης, η διαμονή ενός πολίτη αυτής απλώς και μόνον επειδή του έχει νομίμως χορηγηθεί τέτοια άδεια.

(βλ. σκέψεις 48, 54)

3. Το άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 4, της οδηγίας 2004/38, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, έχει την έννοια ότι:

- οι περίοδοι διαμονής που συμπληρώθηκαν πριν από τις 30 Απριλίου 2006 βάσει μόνον άδειας νομίμως χορηγηθείσας δυνάμει της οδηγίας 68/360, περί καταργήσεως των περιορισμών στη διακίνηση

και στη διαμονή των εργαζομένων των κρατών μελών και των οικογενειών τους στο εσωτερικό της Κοινότητας, και χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις που παρέχουν τη δυνατότητα παροχής οποιουδήποτε δικαιώματος διαμονής, δεν μπορούν να λογίζονται ως νομίμως συμπληρωθείσες όσον αφορά την κτήση δικαιώματος μόνιμης διαμονής βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, και

- περίοδοι διαμονής βραχύτερες των δύο συνεχών ετών, που συμπληρώθηκαν μόνο βάσει αδειας διαμονής νομίμως χορηγηθείσας δυνάμει της οδηγίας 68/360 και χωρίς να πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την παροχή οποιουδήποτε δικαιώματος διαμονής, που συμπληρώθηκαν πριν από τις 30 Απριλίου 2006 και μετά από αδιάλειπτη νόμιμη διαμονή πέντε ετών συμπληρωθείσα πριν από την ημερομηνία αυτή, δεν είναι ικανές να επηρεάσουν την κτήση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38.

Πράγματι, έστω και αν το άρθρο 16, παράγραφος 4, της οδηγίας 2004/38 αναφέρεται μόνο στις απουσίες από το κράτος μέλος υποδοχής, η ενσωμάτωση του ενδιαφερομένου στο κράτος μέλος αυτό επίσης κλονίζεται σε περίπτωση πολίτη ο οποίος, ενώ κατοίκησε εκεί νομίμως και αδιάλειπτως επί πέντε έτη, αποφασίζει στη συνέχεια να παραμείνει στο κράτος

μέλος αυτό χωρίς να διαθέτει δικαίωμα διαμονής. Συναφώς, η ενσωμάτωση, που είναι το στοιχείο το οποίο πρυτανεύει όσον αφορά την κτήση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής που προβλέπει το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, στηρίζεται όχι μόνο σε γεωγραφικά ή χρονικά κριτήρια, αλλά επίσης σε ποιοτικά, σχετικά με τον βαθμό της

ενσωματώσεως του ενδιαφερομένου στο κράτος μέλος υποδοχής.

(βλ. σκέψεις 63-64, 67 και διατακτ.)